

Evaluatie Cultuurvisie 2015/2017 en onderbouwing voor het nieuwe beleid: Notitie Kunst en cultuur 2025-2028

De gemeente Dronten heeft in 2015 de cultuurvisie *De kracht van cultuur* vastgesteld, aangevuld met een supplement in 2017. Deze visie bood een stevig inhoudelijk kader, gebaseerd op vier cultuurterreinen (kunst, erfgoed, media en creatieve industrie) en doordacht vanuit klassieke rechtsbeginselen zoals vrijheid, gelijkheid en participatie. De visie stelde dat cultuur bijdraagt aan identiteit, sociale cohesie, innovatie en persoonlijke ontwikkeling – een benadering die nog steeds relevant is.

Waar in 2015 nog expliciet aandacht werd gevraagd voor de creatieve industrie, is in de afgelopen jaren gebleken dat er in Dronten onvoldoende basis is om dit terrein duurzaam te ontwikkelen. Daarom is in het nieuwe beleid besloten om dit niet langer als afzonderlijke pijler te benoemen.

Inmiddels zijn we bijna tien jaar verder. De samenleving is veranderd, de manier waarop mensen cultuur beleven is verschoven, en de maatschappelijke opgaven waarvoor de gemeente staat zijn complexer geworden. Waar het beleid uit 2015 vooral beschrijvend en richtinggevend was, laat de praktijk zien dat er behoefte is aan meer structuur, samenhang en uitvoeringskracht. Dit besef vormde het startpunt voor de herziening van het cultuurbeleid.

Daarbij moet ook worden opgemerkt dat de uitvoeringsmogelijkheden in de afgelopen jaren beperkt waren. De gemeente beschikte over een relatief klein cultuurbudget, gericht op enkele subsidies en het onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte. Ook de ambtelijke capaciteit was gering (vier uur per week), waardoor actieve regie, monitoring of structurele ondersteuning aan het veld nauwelijks mogelijk was.

Ter voorbereiding op het nieuwe beleid zijn gesprekken gevoerd met culturele organisaties, instellingen en makers in de gemeente. Uit deze gesprekken komt waardering naar voren voor de richting die in 2015 is ingezet. Tegelijk werd duidelijk dat veel kleinere organisaties en cultuurmakers het beleid nauwelijks kennen of ervaren als richtinggevend, en dat zij weinig contact hebben met elkaar of met grotere instellingen. Zij gaven aan behoefte te hebben aan ondersteuning, herkenbaarheid en betere samenwerking. Deze signalen sluiten nauw aan bij de inzet van ambitieniveau 3 in het nieuwe beleidskader, waarin nadrukkelijk wordt ingezet op het vergroten van toegankelijkheid, verbinding en ondersteuning via onder meer cultuurmakelaars en cultuuraanbod in de dorpskernen en wijken.

In het supplement van 2017 werd het belang van burgerparticipatie benoemd. Omdat een formele adviesraad kunst en cultuur als niet passend werd beschouwd (onder andere vanwege de schaal van de gemeente en het beperkte budget), werd geopperd om te experimenteren met laagdrempelige vormen zoals een digitaal burgerpanel. Hiermee wilde men de stem van inwoners over kunst en cultuur beter in beeld krijgen, bijvoorbeeld bij het kiezen van kunstprojecten of het ophalen van wensen rond het culturele aanbod.

Deze inzichten vormen de onderlegger voor het nieuwe beleidskader *Notitie Kunst en cultuur 2025-2028 - De kunst van het verbinden: cultuur dichtbij voor iedereen*. In het nieuwe beleid worden de signalen uit het veld vertaald naar concrete keuzes en structuren: er is niet alleen aandacht voor inhoudelijke

thema's (zoals erfgoed en amateurkunst), maar ook voor uitvoeringskracht, verbinding en toegankelijkheid. Daarmee maakt het beleid de stap van een richtinggevende visie naar een concreet uitvoerbare aanpak. Cultuur wordt nadrukkelijk gepositioneerd als verbindende kracht binnen de samenleving, met een rol in het versterken van gemeenschapszin en het bijdragen aan bredere maatschappelijke opgaven. Daarbij is er meer aandacht voor spreiding, diversiteit en de zichtbaarheid van het culturele aanbod.

Het nieuwe beleid richt zich daarbij op drie inhoudelijke pijlers: erfgoed, kunst in de openbare ruimte en landschapskunst, en amateurkunst en cultuureducatie. Deze pijlers zijn niet nieuw, maar vormen een doorontwikkeling van de accenten uit de vorige periode. Erfgoed speelde in de cultuurvisie van 2015 al een duidelijke rol. In de praktijk is het belang hiervan, bijvoorbeeld via herdenkingen, verhalen en ruimtelijke structuren, alleen maar zichtbaarder geworden. Kunst in de openbare ruimte – zoals de werken van Cyril Lixenberg en het landschapskunstwerk *Riff* – draagt bij aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Dronten. Amateurkunst en cultuureducatie zijn cruciaal gebleken voor deelname, ontmoeting en ontwikkeling van inwoners, met name van jongeren.

Daarnaast wordt binnen het nieuwe beleidskader gewerkt met vier ambitieniveaus voor uitvoering, van basisinzet tot extra impuls. De evaluatie wijst erop dat het huidige ambitieniveau (niveau 2*) vooral gericht is op behoud van wat er is, maar onvoldoende ruimte biedt voor groei, spreiding en maatschappelijke impact. Het veld heeft behoefte aan ondersteuning, begeleiding en samenwerking. Een ambitieuzer scenario (ambitieniveau 3 of 4) biedt ruimte om kunst en cultuur actiever in te zetten op plekken waar het nu minder vanzelfsprekend aanwezig is: in wijken, dorpen, zorgcentra en bij maatschappelijke thema's.

(***noot:** ten tijde van het evalueren van het vorige beleid en het opstellen van de notitie werd uitgegaan van de toenmalige situatie (ambitieniveau 2). Inmiddels is, door het wegvallen van incidentele middelen, feitelijk sprake van ambitieniveau 1. Dit onderstreept de urgentie om keuzes te maken richting de toekomst en het gewenste ambitieniveau.)

Om deze ambities waar te maken, stelt het nieuwe beleid ook voor om één of meerdere cultuurmakelaars in te zetten. De cultuurmakelaar wordt gezien als spil tussen beleid en praktijk, tussen makers en instellingen, en tussen cultuur en andere lokale netwerken. Deze functie beantwoordt direct aan signalen uit het veld en biedt een oplossing voor structurele knelpunten als versnippering, gebrekkige afstemming en beperkt overzicht over het culturele landschap. Ook draagt de cultuurmakelaar bij aan het realiseren van de drie pijlers: door erfgoedprojecten te verbinden aan bewonersverhalen, door kunst en presentaties in de openbare ruimte te stimuleren, en door amateurkunst en educatieprojecten beter aan te laten sluiten op maatschappelijke ontwikkelingen.

De cultuurmakelaar is daarmee geen doel op zich, maar een middel binnen een bredere aanpak om de ambities van het nieuwe beleid te realiseren. Die ambities komen onder meer tot uiting in de onderdelen van ambitieniveau 2 en 3, zoals het behoud van bibliotheek- en cursusaanbod, het versterken van erfgoed en festivals, en het uitbreiden van cultuuraanbod in wijken en zorgcentra. Door ondersteuning en verbinding te bieden, helpt de cultuurmakelaar deze onderdelen in praktijk te brengen. Zo draagt de functie bij aan het vergroten van de toegankelijkheid, het stimuleren van participatie en het versterken van de

culturele infrastructuur. De ervaring in andere gemeenten leert dat wanneer deze functie goed is gepositioneerd, het effect zichtbaar wordt in een levendiger cultureel ecosysteem, betere samenwerking en meer inwoners die cultuur actief kunnen meemaken of eraan bijdragen.

Tot slot: het nieuwe beleid is geen breuk met het verleden, maar een logische en noodzakelijke doorontwikkeling. Het biedt concrete antwoorden op de beperkingen van de vorige periode, zoals het ontbreken van samenhang, uitvoering en bereik, en maakt daarmee ruimte voor een steviger fundament onder cultuurparticipatie in Dronten. Het legt de verbinding tussen de idealen van toen en de praktijk van nu. Door voort te bouwen op het fundament van 2015 en tegelijkertijd te investeren in uitvoeringskracht, ontstaat een realistisch, gedragen en toekomstgericht cultuurbeleid voor Dronten.